

Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

Факультет філології

Кафедра української літератури

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор _____ С. В. Шарин
“ ____ ” _____ 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

***Методологія і організація наукових
досліджень***

(назва навчальної дисципліни)

Освітня програма: **“Українська мова і література”
Другий (магістерський рівень)**

Спеціальність: **014 Середня освіта
014.01 Українська мова та література**

Галузь знань: **01 Освіта / Педагогіка**

Івано-Франківськ
2020 рік

Робоча програма “**Методологія і організація наукових**” для студентів спеціальності 014 “*Середня освіта*” 014.01 *Українська мова і література*.
Протокол № 1 від “27” серпня 2020 р. – 19 с.

Розробник:

Доктор філологічних наук, професор Хороб Степан Іванович

Програма затверджена на спільному засіданні кафедри української мови і кафедри української літератури

Протокол від “27” серпня 2019 р. № 1

Завідувач кафедри української літератури

_____ С. І. Хороб
(підпис) (прізвище та ініціали)

“ _____ ” _____ 2020 р.

Схвалено методичною радою Факультету філології

Протокол від “__” _____ 2020 р. № __

Голова _____ А.М. Мартинець
(підпис) (прізвище та ініціали)

“ _____ ” _____ 2020 р.

© Хороб С. І., 2020 рік
© ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», 2020 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3,0	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Основна	
Модулів – 2	Напрямок підготовки (спеціальність) 014 “Середня освіта” 014.01 Українська мова і література	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	
Загальна кількість годин – 90		Семестр	
		1-й	
		Аудиторних	
		44 год	–
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	Освітньо-кваліфікаційний рівень Магістр	20 год	–
		Практичні, семінарські	
		24 год	–
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		46 год	–
		Вид контролю: залік	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 1:3

Метою викладання навчальної дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» є розкриття сутнісних характеристик основних методів, поширених у наукових дослідженнях з літературознавства: історія літератури, теорія літератури, компаративістика, а також фольклористика.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» є навчити студентів продуктивно використовувати методологічні принципи та принципи логіки під час написання магістерської праці, а також технічно оформлювати її згідно з вимогами ДАК Міністерства освіти і науки України

Згідно з вимогами науково-освітньої програми студенти повинні **знати:**

- сутність основних методологічних принципів написання магістерської роботи;
- головні концептуальні засади науково-дослідницької роботи;
- широко вживані методи в аналізі літературно-художніх творів;
- літературознавчі підходи в осмисленні літературно-художніх явищ;
- технічні критерії в роботі над магістерською працею; а також уміти:
- використовувати на практиці систему методологічних принципів та концепцій літературознавчих досліджень;
- орієнтуватися у сутнісних поняттях різних методів і шкіл, що використовуватимуться під час написання магістерського дослідження;
- технічно оформляти текст магістерського дослідження;
- логічно і послідовно здійснювати текстовий виклад наукового матеріалу згідно з приписами ДАК Міністерства освіти і науки України;
- поєднувати методологічні підходи українських і зарубіжних літературознавців.

Програма навчальної дисципліни розроблялася для студентів-магістрантів з метою поглиблення їх фахової теоретичної та історико-літературної підготовки з урахуванням їх подальшої літературознавчої освіти та майбутньої практичної діяльності у закладах освіти різних рівнів акредитації.

У результаті вивчення дисципліни магістрант набуває таких **загальних та фахових компетентностей:**

- Здатність до застосування знань у процесі професійної діяльності у закладах освіти різних рівнів акредитації.
- Здатність проведення досліджень, розробки проєктів та генерування нових ідей в галузі освіти.
- Здатність до пошуку, оволодіння сучасними знаннями та інформаційними технологіями.
- Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу, вироблення власної дослідницької стратегії і її реалізації в професійній діяльності.

- Здатність поважати погляди представників інших культур, цінувати різноманіття та мультикультуральність, дотримуватися гендерної рівності, зважати на права людей з особливими потребами.
- Уміння застосовувати теоретичні та практичні знання з мовознавчих, літературознавчих, психолого-педагогічних дисциплін, використовувати сучасні методики і технології навчання в закладах освіти.
- Здатність розуміти тенденції в науці та освіті; готовність до впровадження та обміну передовим досвідом, критичного аналізу власних педагогічних напрацювань.
- Уміння розробляти та застосовувати освітні програми і навчально-методичні матеріали відповідно до конкретного освітнього контексту; здійснювати добір методів і засобів навчання з галузей педагогіки, психології, методики української мови та літератури, спрямованих на розвиток індивідуальних творчих здібностей учасників освітнього процесу з урахуванням їхніх вікових, фізіологічних і психологічних особливостей.
- Здатність проводити фахово орієнтовані наукові дослідження, брати участь у різних формах наукової комунікації.
- Здатність здійснювати організаційно-методичну, навчально-методичну, науково-дослідну, виховну та інші види освітньої діяльності діяльності.
- Здатність дотримуватись принципів академічної доброчесності

Програмні результати навчання

- Усвідомлювати специфіку предметної області та розуміти особливості професійної діяльності, взаємозв'язки філологічної науки з іншими галузями науки і практики.
- Здійснювати лінгвістичний та літературознавчий аналіз текстів різних стилів і жанрів, інтерпретувати мовно-літературні процеси.
- Уміти організовувати та проводити науково-педагогічні дослідження, узагальнювати емпіричні дані, робити умовиводи та формулювати висновки, представляти результати у письмовій та усній формах.
- Застосовувати сучасні інноваційні технології для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості наукових досліджень.
- Володіти критичним мисленням, творчо використовувати різні теорії і досвід (вітчизняний та закордонний) у процесі вирішення професійних і соціальних завдань.
- Володіти здатністю до самостійного та автономного навчання впродовж життя за індивідуальною траєкторією розвитку
- Дотримуватися правил академічної доброчесності.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Загальні зауваги до використання методологічних концепцій у магістерському дослідженні з української мови та літератури.

Тема 2. Напрямий методи, їх генеза. Творчі методи, напрями в українському літературознавстві та зарубіжній філологічній науці, їх використання під час написання магістерської праці

Тема 3. Філологічний метод; В. Перетц та його школа; літературознавчі концепції І. Франка у системі принципів філологічного методу.

Тема 4. Лінгвістичний метод; літературно-естетичні концепції Ол. Синявського, І. Огієнка, Я. Гординського. Лінгвістичний метод у магістерській праці з української літератури.

Тема 5. Біографічний метод; принципи біографічного методу в працях О. Огоновського, М. Петрова, С. Балея, Д. Багалія, С. Єфремова; концепції біографічної детермінації творчої діяльності письменника в магістерському дослідженні.

Тема 6. Психологічний метод; розвиток принципів психоаналізу у працях українських учених О. Потебні, С. Смаль-Стоцького, О. Білецького; використання положень представників психологічної школи та психоаналізу у роботі над магістерською роботою

Тема 7. Формально-поетикальний (формалістичний) метод; особливості досліджень українських формалістів (Ю. Меженко, В. Державин), використання їх літературознавчих засад сучасними магістрантами

Тема 8. Структуральний метод; принципи структурального методу в історії української літератури школи Д. Чижевського, М. Гнатишака; структуральний метод та його приписи в магістерських дослідженнях.

Тема 9. Загальна методологія наукової творчості студента: методи і техніка дослідження

Тема 10. Магістерська праця як кваліфікаційне дослідження

Теми практичних занять

Тема 1. Науково-дослідницька діяльність студентів

Тема 2. Психологія і технологія наукової творчості студентів

Тема 3. Загальнонаукова і конкретнонаукова методологія

Тема 4. Організація наукової творчості студентів

Тема 5. Основні вимоги до змісту і структури магістерської праці

Тема 6. Логіка як обов'язкова основа літературознавчої науки
Тема 7. Аргументація в науковому дослідженні з української літератури
Тема 8. Основні закони логічного викладу магістерського матеріалу.
Тема 9. Дотримання законів логіки при написанні магістерської праці:закону тотожності;закону суперечності.
Тема 10. Дотримання законів логіки при написанні магістерського дослідження: закону виключення;закону достатньої підстави.
Тема 11. Використання методологічних принципів та їх логічне обумовлення під час написання магістерської роботи
Тема 12. Методологічні концепції літературознавчих досліджень західноукраїнських та еміграційних вчених початку ХХ ст.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	к.р.	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Тема 1.	10	2				2							
Тема 2.		2				2							
Тема 3.		2				2							
Тема 4.		2				2							
Тема 5.		2				2							
Тема 6.		2				2							
Тема 7.		2				2							
Тема 8.		2				2							
Тема 9.		2				2							
Тема 10.		2				2							
Тема 11.			2			2							
Тема 12.			2			2							
Тема 13.			2			2							
Тема 14.			2			2							
Тема 15.			2			2							
Тема 16.			2			2							
Тема 17.			2			2							
Тема 18.			2			2							
Тема 19.			2			2							
Тема 20.			2			2							
Тема 21.			2			2							
Тема 22			2										
Усього годин	90	20	24			46							

5. Теми семінарських занять (навчальною програмою не передбачено)

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Науково-дослідницька діяльність студентів	2
2	Тема 2. Психологія і технологія наукової творчості студентів	2
3	Тема 3. Загальнонаукова і конкретнонаукова методологія	2
4	Тема 4. Організація наукової творчості студентів	2
5	Тема 5. Основні вимоги до змісту і структури магістерської праці	2
6	Тема 6. Логіка як обов'язкова основа літературознавчої науки	2
7	Тема 7. Аргументація в науковому дослідженні з української літератури	2

8	Тема 8. Основні закони логічного викладу магістерського матеріалу.	2
9	Тема 9. Дотримання законів логіки при написанні магістерської праці:закону тотожності;закону суперечності.	2
10	Тема 10. Дотримання законів логіки при написанні магістерського дослідження: закону виключення;закону достатньої підстави.	2
11	Тема 11. Використання методологічних принципів та їх логічне обумовлення під час написання магістерської роботи	2
12	Тема 12. Методологічні концепції літературознавчих досліджень західноукраїнських та еміграційних вчених початку ХХ ст.	2
	Разом	24

7. Теми лабораторних занять
(навчальною програмою не передбачено)

9. Методи навчання:

1. Лекція: інформаційна, проблемна, з елементами бесіди.
2. Наочні методи навчання (ілюстрування, спостереження).
3. Репродуктивні: відтворення, бесіда, ситуативне моделювання.
4. Проблемно-пошукові: самостійна робота, вирішення проблемних завдань.
5. Методи за логікою викладу змісту навчального матеріалу: аналіз, узагальнення, систематизація.
6. Методи стимулювання та мотивації навчання: дискусії (навчальні, пізнавальні), інтерактивні форми.
7. Практичні методи навчання (вправи).

10. Методи контролю

Усне опитування, самостійна робота, контрольна робота, залік.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Приклад для заліку

Поточне тестування та самостійна робота		Сума
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	100
Контрольна робота – 15	Поточний контроль (практичні заняття) – 30 (коєф. 6)	
Самостійна робота – 10	Тестові завдання – 20	
	Самостійна робота – 10	
	Контрольна робота – 15	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
80 – 89	B	добре	
70 – 79	C		
60 – 69	D	задовільно	
50 – 59	E		
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	<i>не зараховано з можливістю повторного складання</i>
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	<i>не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</i>

12. Методичне забезпечення

1. Методичні рекомендації з питань самостійного опрацювання наукової літератури.

13. Рекомендована література до курсу

1. Горбач Н.Я. Методологічні засади сучасних гуманітарних досліджень Л, 2007
2. Ковалів Ю.І. Абетка дисертанта. Методологічні принципи написання дисертації. К., 2009.
3. Наєнко М.К. Історія українського літературознавства і критики. К., 2010.
4. Климишин І.А. Основи формальної логіки. - Івано-Франківськ, 2006.

5. Ференік С.А. Логіка і методологія наукового дослідження. К., 2000.
6. Хороб С. І. Літературознавчі етюди: Дослідження про західноукраїнських та еміграційних учених першої половини ХХ століття. Івано-Франківськ, 2020.
7. Шейко В. М., Кушнарєнко Н. М. Організація та методологія науково-дослідницької діяльності. К., 1998.
8. Як підготувати і захистити дисертацію на здобуття наукового ступеня (автор-уклад. Л.Пономаренко). К., 2007.